

Raadsvergadering 6 december 2018

Voorstel 9

Heinkenszand, 20 november 2018

Onderwerp:

voorstel tot het maken van een keuze uit de drie inzamelvarianten van huishoudelijk restafval

(portefeuillehouder wethouder Weststrate)

Geachte raad,

Voorstel

Voorgesteld wordt een keuze te maken uit drie inzamelvarianten van huishoudelijk restafval waarbij de voorkeur van ons college uitgaat naar de variant "nascheiding van plastic en drankenkartons twee-wekelijkse inzameling".

Aanvullend wordt voorgesteld in 2019 te starten met een GFT campagne om het aandeel GFT in het restafval terug te dringen.

Voorgeschiedenis

AVR-Afvalverwerking B.V. heeft aan OLAZ een aanbieding gedaan om binnen het huidige contract voor verwerking van restafval, plastic en drankenkartons (verder PD te noemen) te gaan scheiden van restafval. Vóórdat het restafval wordt verbrand, wordt het PD er middels geavanceerde techniek uitgehaald. Van dit PD wordt vervolgens 78% gerecycled. Het aanbod is geldig tot 1 januari 2019. De uitvoering start vanaf kwartaal twee 2020. Voor de aanbieding wordt verwezen naar de bijlage 'Mogelijkheden voor nascheiding binnen OLAZ' van de ambtelijke OLAZ Werkgroep Nascheiding.

Naar aanleiding van deze aanbieding en het rapport van de Werkgroep Nascheiding, is onderzoek gedaan of nascheiding voordelen biedt voor de inzameling van huishoudelijk restafval in Borsele. PD-afval wordt momenteel middels een aparte inzamelroute ingezameld waarbij huishoudens gebruik maken van plastic verzamelzakken. Dit is bronscheiding PD.

In de eerste plaats is onderzocht of nascheiding van PD past in de landelijke milieudoelstellingen met betrekking tot circulaire economie en CO₂ –reductie. Nascheiding is vergeleken met de huidige inzameling en twee inzamelvarianten die bronscheiding als basis hebben. Te weten bronscheiding diftar frequentie (zoals in Kapelle) en bronscheiding laag-frequent inzamelen (zoals in Tholen). Ook ten aanzien van kosten en het gemak voor huishoudens is het aanbod voor nascheiding vergeleken met bronscheiding diftar frequentie en bronscheiding laag-frequent inzamelen.

Inforaad 8 november 2018

De drie inzamelvarianten zijn gepresenteerd in de inforaad van 8 november. Een meerderheid van de fracties sprak voorkeur uit voor nascheiding PD. Enkele fracties toonden interesse voor laag-frequent inzamelen terwijl een fractie diftar frequentie als beste optie zag. Naar aanleiding van de inforaad wordt u gevraagd een definitieve keuze te maken en wordt, in vervolg op de inventarisatie tijdens de inforaad, nascheiding PD als beste keuze geadviseerd.

Omschrijving drie varianten

Omschrijving variant bronscheiding diftar frequentie

Het idee achter bronscheiding diftar frequentie is dat een financiële prikkel mensen zal bewegen hun huishoudelijk afval beter te scheiden. Grofweg zijn twee vormen van tariefdifferentiatie (diftar) gangbaar: frequentie en gewicht. Bij diftar wordt de restafvalcontainer voorzien van een chip. Bij frequentie wordt er bovenop het basistarief afvalstoffenheffing betaald naar gelang het aantal keren dat de restafvalcontainer wordt aangeboden. Het maakt daarbij niet uit of er 10 of 50 kg wordt aangeboden. Bij diftar op basis van gewicht wordt de container aan de huisvuilwagen gewogen en wordt een heffingsbedrag betaald op basis van aangeboden kilo's. De gemeenten Kapelle, Schouwen-Duiveland en vanaf 1 januari 2019 Goes, hanteren diftar op basis van frequentie. Bronscheiding diftar frequentie is moeilijk te combineren met nascheiding PD. Als PD in de restafvalcontainer moet, is die door het grote volume van PD, snel vol en moet vaker aangeboden worden.

Omschrijving variant bronscheiding laag-frequent inzamelen

Bronscheiding laag-frequent inzamelen is gericht op het eenmaal per vier weken inzamelen van restafval in plaats van één keer per twee weken. De financiële prikkel van bronscheiding diftar frequentie is hierbij niet aan de orde. Doordat het beschikbare volume (240 liter per 4 weken) voor het aanbieden van restafval afneemt, verbetert het scheidingsgedrag in vergelijkbare mate met bronscheiding diftar frequentie.

In tegenstelling tot bronscheiding diftar frequentie is een vorm van bronscheiding laag-frequent inzamelen (240 per 3 weken) te combineren met nascheiding PD in het geval een (flink) deel van de huishoudens over grotere of meerdere restafvalcontainers kan beschikken. Deze variant is wel doorgerekend maar vooralsnog niet gepresenteerd. Nu kiezen voor nascheiding PD en daarna onderzoeken in hoeverre bronscheiding laag-frequent inzamelen mogelijk is, is voor de toekomst kansrijk.

Omschrijving variant nascheiding PD twee wekelijkse inzameling

Bij nascheiding PD tweewekelijks verandert er weinig, behalve dat het PD-afval in de restafvalcontainer gaat samen met het restafval. Dit wordt wel een sortibak genoemd, waarin het hoofdbestanddeel PD is met nog een beetje restafval. Alle andere fracties blijven brongescheiden zoals oud papier, GFT en glas. Bij nascheiding PD afval wordt gebruik gemaakt van het aanbod van AVR.

Vergelijking drie varianten

De drie varianten zijn met elkaar vergeleken ten aanzien van milieu, kosten en dienstverlening. Daarbij is gebruik gemaakt van de ontvangen gegevens van de gemeente Kapelle (bronscheiding diftar frequentie) en Tholen (bronscheiding laag frequent inzamelen). Daarnaast is gebruik gemaakt van kentallen en kennis van adviesbureau de AfvalSpiegel. Ook zijn resultaten uit Almere en Achtkarspelen (beide nascheidings gemeenten) bekeken.

Milieu

De gemeente is een schakel in het landelijk beleid omtrent de omvorming naar een circulaire economie. In tegenstelling tot lineaire economie waarin grondstoffen worden verzameld, vervolgens worden omgevormd tot producten die worden gebruikt tot ze uiteindelijk worden afgedankt als afval, is circulaire economie gericht op maatregelen om de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren. Het beperken van afval is de basis. Ten aanzien van PD betekent dit concreet minder verpakkingen, invoeren statiegeld en minder en homogeen materiaalgebruik aan de kant van de producenten. Aan de consumentenkant is circulaire economie meer bewustwording over aankopen en daarmee het terugdringen van afval alsook het correct scheiden van afvalfracties.

Op de circulaire economie is het VANG uitvoeringsprogramma gebaseerd. (Van Afval Naar Grondstof zie uitleg in bijgevoegde memo).

In de Duurzaamheidsvisie Borsele is als doelstelling opgenomen dat in de periode 2018-2022 we doorlopend de mogelijkheden van meer circulaire principes binnen onze afvalinzameling en verwerking onderzoeken. Specifiek binnen nieuw te sluiten contracten.

Noch bij nascheiding PD, noch bij bronscheiding diftar frequentie en bronscheiding laag-frequent inzamelen wordt de hoeveelheid huishoudelijk afval in zijn totaliteit beperkt. Bij bronscheiding diftar frequentie en bronscheiding laag-frequent inzamelen wordt het restafval het meest teruggebracht door een betere scheiding van GFT, oud papier en PD. Nascheiding PD heeft daarentegen als voordeel dat meer PD wordt gerecycled. En ook andere stromen kunnen via nascheiding gerecycled worden. Nascheiding kan daarmee evenzeer invulling geven aan de VANG doelstelling ten aanzien van afvalscheiding (75% in 2020) en hoeveelheid restafval per persoon per jaar (100 kg in 2020). Kansrijke stromen voor nascheiding in het restafval zijn harde plastics, luiers, hout, puin en metalen. Nascheiding is daarmee de meest innovatieve inzamelvariant.

Het beperken van CO₂ uitstoot door afname van inzamelkilometers is ook in de milieuvergelijking meegenomen. Bronscheiding laag-frequent inzamelen en nascheiding PD scoren daarin beter dan bronscheiding diftar frequentie omdat er routes vervallen.

Kosten

Er is een financiële vergelijking gemaakt tussen de drie varianten. Er is gekeken naar incidentele (opstart) kosten en structurele kosten. Om een goede afweging te maken tussen de verschillende inzamelvarianten zijn de kosten van de verschillende afvalfracties en de daadwerkelijke urenbesteding van het primaire proces in kaart gebracht. Het secundaire proces van aansturing, planning, afhandeling van klachten en meldingen is hierin niet meegenomen. Ook de overhead van gebouwen, werkplaatsen, doorbelasting van P&O, ICT, enz. zit hier niet in.

Ten opzichte van de huidige situatie blijkt dat alle voorgestelde opties een besparing opleveren. Bij nascheiding PD is deze besparing het hoogst en kan oplopen tot € 114.000 op jaarbasis. Deze besparing is mede gebaseerd op de tendens dat de vergoedingen voor inzameling en de kosten van vermarkting onder druk liggen en er geen lange termijn garanties zijn. Bij nascheiding PD vervalt uiteraard de inzamelvergoeding maar de financiële risico's zijn tot het einde van de contractperiode voor AVR.

Toekomstige tarieven zijn in een momenteel sterk in beweging zijnde afvalmarkt, niet in te schatten. Dit geldt overigens niet alleen voor nascheiding PD en maar ook voor de bronscheidingsvarianten.

De financiële consequenties, de personele gevolgen en de inzet van materieel worden, afhankelijk van uw keuze, verwerkt voor het begrotingsjaar 2020.

Overzicht kosten verschillende scenario's incidentieel

Kosten incidentieel	huidige situatie	bronscheiding diftar	bronscheiding laag frequent	nascheiding 2 wekelijks
communicatie over veranderende inzamelmethode	€ 0	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
optimaliseren routes, boordcomputers en afvalkalender	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
project restcontainers begeleiden, vervangen en uitzetten	€ 0	€ 220.800	€ 0	€ 0
	€ 0	€ 245.800	€ 25.000	€ 25.000

Toelichting:

Projectkosten diftar op basis Kapelle

Overzicht kosten verschillende scenario's structureel

Kosten afvalstromen	huidige situatie	bronscheiding diftar	bronscheiding laag frequent	nascheiding 2 wekelijks
Rest	€ 521.975	€ 349.723	€ 354.943	€ 501.568
GFT	€ 285.747	€ 348.611	€ 365.756	€ 300.034
PD	-€ 16.819	-€ 23.523	-€ 23.523	€ 16.000
OPK	-€ 75.735	-€ 78.007	-€ 78.007	-€ 78.007
	€ 715.168	€ 596.804	€ 619.169	€ 739.595
Kosten inzameling				
Rest	€ 149.643	€ 133.016	€ 93.236	€ 149.643
GFT	€ 116.389	€ 124.703	€ 133.016	€ 116.389
PD	€ 81.198	€ 86.424	€ 91.650	€ 0
OPK	€ 69.240	€ 69.240	€ 69.240	€ 69.240
	€ 416.470	€ 413.383	€ 387.142	€ 335.272
Kosten structureel Structureel				
administratie Nedvang	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 0
aanschaf plastic zakken en verzending	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 0
onderhoud perscontainer	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 0
afschrijving perscontainer	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 0
aanschaf containers en meetapparatuur	€ 0	€ 37.118	€ 0	€ 0
waste beheerskosten administratie sabewa	€ 0	€ 10.000	€ 0	€ 0
waste beheerskosten en onderhoud software	€ 0	€ 10.000	€ 0	€ 0
oplossing grote gezinnen	€ 0	€ 0	€ 40.000	€ 0
	€ 58.000	€ 115.118	€ 98.000	€ 0
Totaal	€ 1.189.638	€ 1.125.305	€ 1.104.311	€ 1.074.867
Vershil ten opzichte van huidige situatie		-€ 64.333	-€ 85.327	-€ 114.771

Toelichting:

Besparing op operationele kosten wordt pas een daadwerkelijke besparing als kosten volledig wegvallen of dat uren van werklieden en materiaal nuttig worden ingevuld
 PD fractie is risico, kosten vermarkten gaat vermoedelijk van € 90 naar € 160, vergoeding daalt van € 590 naar € 340 in 2024

Dienstverlening

Ten opzichte van bronscheiding diftar frequentie en bronscheiding laag-frequent inzamelen komt nascheiding PD het meest tegemoet aan het gemak voor de inwoners. Ieder huishouden doet mee zonder op de afvalkalender te hoeven kijken. Het bewaren en opslaan van verzamelzakken is verleden tijd. De soms moeilijke vraagstukken over vleesschaaltjes en wat wel/niet verpakking is, is verleden tijd. Ook het straatbeeld en de tevredenheid daarover bij de burgers verbetert. Geen weggewaarde of opengereten zakken meer op de dag van inzameling.

(Juridische) consequenties

Om gebruik te maken van de aanbidding van AVR zal de bestaande overeenkomst gewijzigd moeten worden. Door verschillende adviesbureaus is juridisch advies gevraagd over de voorgestelde wijziging. Beide adviesbureaus concluderen dat de voorgestelde wijziging verdedigbaar is. Als gekozen wordt voor nascheiding PD, is dit in de vorm van een pilot. De Zeeuwse gemeenten hebben tot 1 januari 2019 de mogelijkheid om in te stappen. Als de nascheidingsinstallatie op vollast zit, kan pas ingestapt worden op het moment dat er ruimte is op de lijn of wachten tot het einde van de contractperiode in 2027.

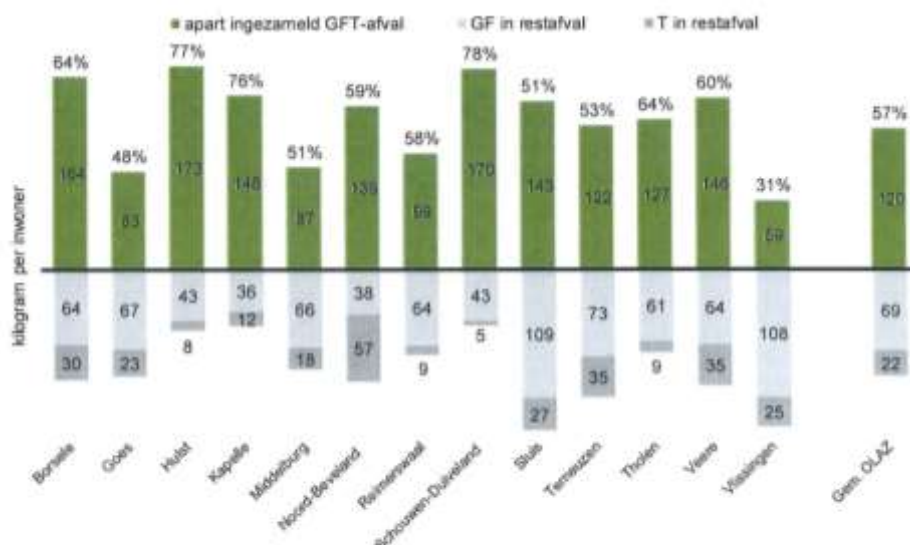
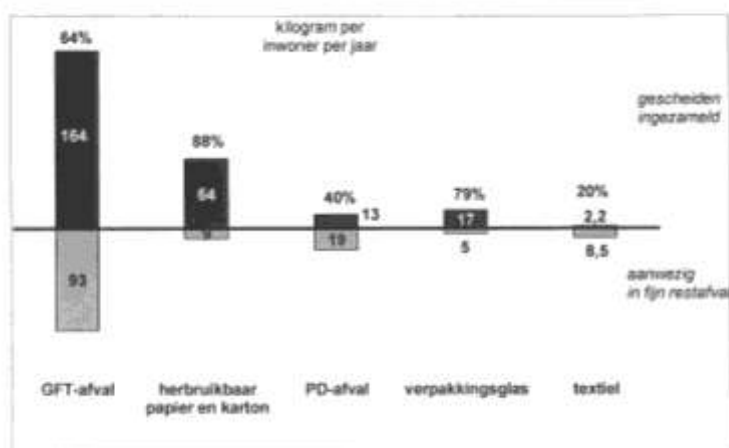
Communicatie

De voorkeur voor de variant nascheiding PD brengt met zich mee dat heel duidelijk moet worden uitgelegd dat de fracties die niet vervuild mogen raken, gescheiden moeten worden: GFT, oud papier, glas en textiel. In Almere zijn goede scheidingsresultaten behaald door de

boodschap “u doet 4 fracties, wij de rest”. Een voorlichtingscampagne en de manier van communiceren zijn van grote invloed op het behalen van de VANG-doelstelling. De basis blijft bronscheiding met nascheiding als aanvulling daarop. In Omrin gebied (Noord-Nederland) waar nascheiding al lagere tijd gemeengoed is, wordt gesproken over een sortibak. PD-afval is het hoofdbestanddeel in de container en een beetje restafval mag erbij. Voorkomen moet worden dat mensen hun bereidheid om afval te scheiden, verliezen. Communicatie moet zich daarom richten op het nut van bronscheiding in het kader van de circulaire economie. Een communicatieplan wordt u op een later moment ter kennisname aangeboden.

GFT campagne

In 2017 is in Borsele 164 kg/inw GFT-afval gescheiden ingezameld. In het fijn restafval zit nog 93 kg/inw. Op jaarbasis komt 257 kilogram GFT-afval per inwoner vrij. 64 % daarvan (164 kg) wordt gescheiden ingezameld.

Figuur 3.2 Respons op de inzameling van GFT-afval

Uit de meest recente sorteeraanlyse (oktober 2018) blijkt dat Groente,- fruit- en tuinafval (GFT) een stroom is die in alle drie de varianten nog teveel in het restafval zit. In Tholen nog 70 kg en in Kapelle nog 48 kg per persoon per jaar. In Borsele nog 94 kg. In de huidige situatie in Borsele is 46% (gewicht) van het restafval GFT. Niet volle restafvalcontainers worden vaak afgevuuld met GFT-afval. Zou deze stroom correct aangeboden worden en uit het restafval verdwijnen, dan is de VANG doelstelling in zicht.

Zeker bij de keuze voor nascheiding PD is er een noodzaak om het beleid te richten op betere GFT scheiding.

2019 is in OLAZ verband het jaar van het afval. OLAZ gaat ook inzetten op betere GFT scheiding. Voorgesteld wordt om aansluitend aan de OLAZ campagne een gemeentelijke voorlichtingscampagne te starten om GFT in het restafval terug te dringen. Daarbij ook toezicht/handhaving op verkeerd aanbieden als flankerend instrument inzetten.

Een uitwerking van de GFT campagne moet nog plaatsvinden. Hierover wordt u apart geïnformeerd.

Voorgesteld wordt om in 2019 een GFT voorlichtingscampagne te starten waarvan toezicht/handhaving op verkeerd aanbieden als flankerend instrument, onderdeel uitmaakt.

Besluit

Na kennis te hebben genomen van de voor- en nadelen van de drie inzamelvarianten van huishoudelijk restafval, wordt de voorkeur van het college gevolgd: nascheiding van plastic en drankkartons.

Ter inzage liggende stukken

Er liggen geen stukken ter inzage.

Bijlage(n)

1. Rapport Mogelijkheden voor nascheiding binnen OLAZ
2. Addendum rapport Mogelijkheden voor nascheiding binnen OLAZ
3. Memo presentatie inzamelvarianten huishoudelijk restafval voor inforaad 8 november 2018

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Borsele,

G.M. Dijksterhuis, burgemeester.

J.M. Jansen, wnd. secretaris.